

Initial kartläggning av familjens situation i anslutning till separation

En intervjuguide för barnatillsyningsmännen i Raseborg

Merita Kamotskin

Saara Riikonen

Examensarbete
Det sociala området

2017

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	5942 & 5943
Författare:	Merita Kamotskin & Saara Riikonen
Arbetets namn:	Initial kartläggning av familjens situation i anslutning till separation – En intervjuguide för barnatillsyningsmännen i Raseborg
Handledare (Arcada):	Åsa Rosengren
Uppdragsgivare:	Raseborg stad
<p>Sammandrag:</p> <p>Skilsmässor i Finland har ökat under de senaste åren och därmed behovet av barnatillsyningsmannens tjänster. För att trygga barnets ställning och rättigheter behöver barnatillsyningsmannen klargöra familjens situation i ett tidigt skede. Detta examensarbete är ett beställningsarbete. Syftet med examensarbetet var att skapa en intervjuguide för att stöda barnatillsyningsmannens arbete och växelverkan mellan den professionella och familjen under den initiala kartläggningen. Med hjälp av intervjuguiden skall barnatillsyningsmännen kunna klargöra hur situationen mellan föräldrarna ser ut. Målsättningen med intervjuguiden är att lyfta upp barnets samt familjemedlemmarnas individuella synvinklar samt behov av stöd och handledning. Frågeställningarna för detta examensarbete är; 1. Hur kan familjens behov av handledning och stöd i föräldraskapet efter separationen tas i beaktande i en initial kartläggning? 2. Hur kan familjens och barnets delaktighet förstärkas under en initial kartläggning? Metodvalet var produktutveckling. Produkten, intervjuguiden utformades utgående från sex olika huvudteman: familjens medlemmar, familjens behov av hjälp, föräldrarnas samarbete, umgängesrätt och boendearrangemang, fördelning av det ekonomiska ansvaret samt utredning av våld och missbruk/övriga frågor. Till grund för utformandet av dessa teman låg barnatillsyningsmannens arbete, den teoretiska referensramen med socialpedagogiska förhållningssättet, empowerment och delaktighet samt den tidigare forskning som tangerar arbetsfältet. Intervjuguiden har skapats både på svenska och finska. Intervjuguiden kommer att användas som ett diskussionsunderlag då föräldrarna kontaktar barnatillsyningsmannen via telefonsamtal.</p>	
Nyckelord:	barnatillsyningsman, initial kartläggning, intervjuguide, skilsmässofamiljer, barnets bästa, Raseborg stad
Sidantal:	51
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	4.12.2017

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	5942 & 5943
Author:	Merita Kamotskin & Saara Riikonen
Title:	Initial assessment of the families' situation in an event of separation – An interview-guide for child supervisors in Raasepori
Supervisor (Arcada):	Åsa Rosengren
Commissioned by:	Raasepori City
<p>Abstract:</p> <p>The amount of divorces in Finland have risen in the recent years and therefore also the need for child supervisors. To secure the child's position and rights, the child supervisor must clarify the families' situation early on. This degree thesis is a custom ordered project. The point of this thesis is to create an interview-guide to support the child supervisor's work and interaction between the professional and the family during the initial assessment. With the help of this guide the supervisor will be able to clarify what the parent's situation is. The goal of this guide is to highlight the child's and the other family-members' individual views and the potential need for support and guidance. The main questions for this thesis are; 1. How should the families' need of support and guidance be taken into account during an initial assessment? 2. How can their participation be strengthened during the initial assessment? The choice of method is product development. The product, this interview guide, was developed with six themes in mind: the family members, the families' need for help, the cooperation between the parents, the right to social interaction and living arrangements, shares in economic responsibility, violence and substance abuse and other questions. The base for outlining these themes was the work of the child supervisor, the theoretical frame of reference according to social pedagogics, empowerment and participation and the earlier research that tangent the field. This guide has been created in both Swedish and Finnish. This guide will be used as a base for discussion when the parents contact the child supervisor per telephone and will therefore serve as an initial assessment.</p>	
Keywords:	child supervisor, initial assessment, interview-guide, divorced families', childs' interest, Raasepori City
Number of pages:	51
Language:	Swedish
Date of acceptance:	4.12.2017

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosiaaliala
Tunnistenumero:	5942 & 5943
Tekijä:	Merita Kamotskin & Saara Riikonen
Työn nimi:	Alkukartoitus perheen tilanteesta eroon liittyen – Keskustelupohja lastenvalvojille Raaseporissa
Työn ohjaaja (Arcada):	Åsa Rosengren
Toimeksiantaja:	Raaseporin kaupunki
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Suomessa avioerot ovat lisääntyneet viime vuosina ja sen myötä myös tarve lastenvalvojan palveluille. Jotta lapsen asema ja oikeudet voidaan turvata, on tärkeää, että lastenvalvoja tunnistaa perheen tuen tarpeen jo varhaisessa vaiheessa. Tämä opinnäytetyö on tilaustyö. Opinnäytetyön tarkoituksena oli luoda sellainen alkukartoituslomake, jonka avulla voidaan tukea lastenvalvojan työtä sekä ammattilaisen ja perheen vuorovaikutusta alkukartoituksen aikana. Alkukartoituslomakkeen avulla lastenvalvoja pystyy selvittämään vanhempien tilanteen. Alkukartoituslomakkeen tavoitteena on saada lapsen sekä perhejäsenien yksilöllisiä näkemyksiä esiin sekä kartoittaa tuen tarvetta. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat; 1. Kuinka alkukartoituksen aikana voidaan arvioida perheen tuen tarve arviointi sekä huomioida vanhemmuuden tukeminen eron jälkeen? 2. Kuinka alkukartoitusvaiheen aikana voidaan vahvistaa perheen ja lapsen osallistumisen tunnetta? Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tuotoksena syntyi alkukartoituslomake lastenvalvojalle. Alkukartoituslomake on jaettu kuuteen eri pääteemaan: perheenjäsenet, perheen tuen tarve, vanhempien yhteistyö, tapaamisoikeus- ja asumisjärjestelyt, taloudellisen vastuun jakaminen sekä selvitys mahdollisesta väkivallan ja päihteiden väärinkäytöstä/ muut kysymykset. Työn teoreettinen viitekehys perustuu sosiaalipedagogiseen lähestymistapaan, voimaantumiseen ja osallistumiseen. Alkukartoituslomake on luotu sekä ruotsiksi että suomeksi. Alkukartoituslomaketta voidaan käyttää keskustelupohjana alkukartoitus tilanteessa, kuin vanhemmat ottavat yhteyttä lastenvalvojaan puhelinkeskustelun kautta.</p>	
Avainsanat:	lastenvalvoja, alkukartoitus, keskustelupohja, eroperheet, lapsen etu, Raaseporin kaupunki
Sivumäärä:	51
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	4.12.2017

INNEHÅLL

1	Inledning.....	7
1.1	Syfte och frågeställningar	7
1.2	Arbetsfördelning	8
2	Bakgrund.....	8
2.1	Skilsmässa i familjen	9
2.2	Barnatillsyningsmannens arbetsfält.....	12
2.2.1	<i>Juridiska avtal.....</i>	<i>15</i>
2.2.2	<i>Utmaningar kring barnatillsyningsmannens arbetssätt</i>	<i>17</i>
3	Tidigare forskning	18
3.1	Utveckling av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt.....	19
3.2	Förstärkt föräldraskap under familjemedling	20
3.3	Två barndomshem.....	22
3.4	När våld inte slutar vid skilsmässan	24
4	Teoretisk referensram	25
4.1	Socialpedagogiskt förhållningsätt.....	25
4.1.1	<i>Socialpedagogiskt utredningsarbete</i>	<i>26</i>
4.1.2	<i>Delaktigt bemötande.....</i>	<i>27</i>
5	Metodik.....	29
5.1	Produktutveckling	29
5.2	Processbeskrivning	30
5.2.1	<i>Första upplagan av intervjuguiden</i>	<i>34</i>
5.2.2	<i>Färdiga upplagan av intervjuguiden</i>	<i>37</i>
5.3	Etiska övervägande	40
6	Diskussion	40
6.1	Metod- och processdiskussion	42
6.2	Produktdiskussion	43
6.3	Förslag på fortsatt produktutveckling	43
	Källor	45
	Bilaga.....	48

FIGURER

Figur 1. Service för skilsmässofamiljer (Fasper-projekt).....	11
Figur 2. Barnatillsyningsmännens arbetsprocess.....	14
Figur 3. Vår produktutvecklingsprocess.....	32
Figur 4: Intervjuguidens temaindelning, före och efter	33

TABELLER

Tabell 1. De fastställda avtalen i Finland 2005, 2010–2016 (THL, 2017b).....	9
--	---

1 INLEDNING

Det är viktigt att synliggöra barnatillsyningsmannens arbete samt kartlägga de olika behoven i arbetet där det behövs utveckling. Kinnunen (2016; s. 34), har i sin studie konstaterat att det finns ett behov av noggrannare kartläggning av familjens situation i början av klientprocessen hos barnatillsyningsmannen. De olika familjerna har olika behov av stöd och handledning, och dessa skall beaktas genast när familjen kontaktar barnatillsyningsmannen.

Raseborg stad är vår uppdragsgivare och det är viktigt att vi får och kan skapa nya verktyg som professionella kan använda i sitt arbete. Då de har bett efter ett visst verktyg som de specifikt har haft ett behov av, anser vi att det vi skapat kommer till användning. Ett verktyg som synliggör de behov av stöd och handledning som den familjen har, i ett tidigt skede för att snabbare kunna erbjuda rätt hjälp. Vi vill underlätta barnatillsyningsmännens arbetsbelastning och samtidigt stöda familjen i början av processen hos barnatillsyningsmannen, med att utveckla ett fungerande verktyg att utföra den initiala kartläggningen.

Vi har personliga erfarenheter av barnatillsyningsmannens tjänster från våra egna liv, men visste bara en bråkdel om deras arbetsfält. Vi har valt detta ämne för att samla in mera kunskap om yrket och fördjupa vårt eget kunnande, men också för att förstå vad barnatillsyningsmännen gör för familjernas välmående. Eftersom barnatillsyningsmännen arbetar med många olika och relativt breda arbetsuppgifter, har vi valt att avgränsa vårt arbete på situationer var familjerna har skiljts sig, bor separat med gemensamma barn och har behov av stöd från socialnämnden.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med vårt examensarbete är att skapa ett verktyg till barnatillsyningsmännen i Raseborg, för att stöda arbetet samt förbättra växelverkan mellan den professionella och familjen. En *intervjuguide* som fungerar som ett diskussionsunderlag under den initiala kartläggningen. Med hjälp av intervjuguiden skall barnatillsyningsmännen kunna klargöra bättre hur situationen mellan föräldrarna ser ut och vilket behov av stöd familjen har.

Vi önskar att intervjuguiden lyfter upp mera barnets samt andra familjemedlemmars individuella synvinklar och behov, när föräldrarna kommer överens om ärenden gällande barnet och familjen, t.ex. när det gäller barnets boende, umgängesrätt eller underhållsbidrag.

Våra frågeställningar för arbetet är:

1. Hur kan familjens behov av handledning och stöd i föräldraskapet efter separationen tas i beaktande i en initial kartläggning?
2. Hur kan familjens och barnets delaktighet förstärkas under en initial kartläggning?

1.2 Arbetsfördelning

I början av examensarbetsprocessen, arbetade vi mera fysiskt tillsammans. Vi sökte vetenskapliga artiklar som vi sedan delade mellan oss så att båda hade ett lika stort ansvar att läsa, granska och skriva. När det blev mera aktuellt att utföra planseminariet, delade vi examensarbetet så att Merita tog ansvar om bakgrunden medan Saara tog ansvaret av den teoretiska referensramen. Denna arbetsfördelning fortsatte på samma vis under hela processen.

För att genomgå själva intervjuguiden och dess frågor samt resultat, träffades vi regelbundet med varandra, fysiskt eller via Skype. Under dessa möten diskuterades varför vi har valt dessa frågor och hur frågorna stöds i vårt arbete. Vi hade alltid stöd av varandra för att fråga hjälp och dela idéer med. Vi anser att vi tillsammans har jobbat väldigt jämlikt och tagit lika stort ansvar över examensarbetet.

2 BAKGRUND

I detta kapitel behandlas vad skilsmässa betyder för föräldraskapet och hur det kan påverka familjen och barnet. I samtliga fall behöver familjen barnatillsyningsmannens hjälp och stöd, därför beskrivs arbetsfältet, hur arbetsprocessen ser ut och varför denna typ av

service behövs. Dessutom belyses upp olika arbetssätt samt skillnaderna och utmaningarna mellan dem, väsentliga lagar som berör yrket och de avtal som barnatillsyningsmännen kan fastställa.

2.1 Skilsmässa i familjen

Under år 2016 slutade 13 541 äktenskap i skilsmässa, 398 skilsmässor färre än det var år 2015. Under samma år fastställdes 47 283 avtal gällande vårdnaden om barn, barnets boende och umgängesrätten. Med hjälp av tabellen nedan, ser man hur många avtal barnatillsyningsmän fastställer per år samt hur antalet av avtal har ökat sedan året 2005. (Tilastokeskus 2017; THL 2017b)

Antal fastställda avtal om vårdnaden av barn, barnets boende och umgängesrätt sammanlagt							
2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
40 124	44 961	44 933	45 139	46 060	47 614	47 650	47 283

Tabell 1. De fastställda avtalen i Finland 2005, 2010–2016 (THL 2017b)

När man separerar och skiljer sig, kan det komma upp psykologiska, sociala samt juridiska frågor. Separationer är också associerade med olika grader av ekonomiska, fysiska, sexuella, roll och föräldraskapskriser. Separationskrisen kan påverka stort på föräldraskapet. Då föräldrarna genomgår en kris, kan reaktions- och handlingsförmågan avvika från den normala, det blir utmanande att reglera sina känslor och sina egna handlingar. Separationsprocessernas utmaningar samt erfarenheternas variabilitet sätter stora krav på barnatillsyningsmannens arbete. Det kan vara en mycket belastande och emotionell process när man arbetar med familjer som genomgår en kris. (Alppivuori 2017 s. 12)

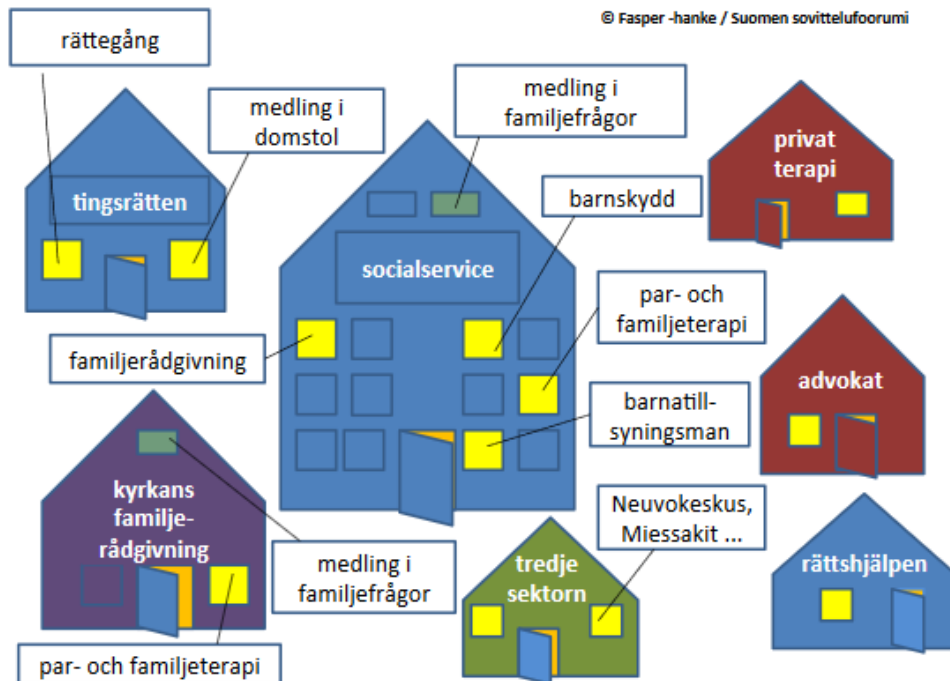
Vid en skilsmässa ändras familjestrukturen samt många andra faktorer. Föräldrarna bor separat, barnet kanske bor växelvis hos båda föräldrarna, civilståndet ändras och man måste omformulera hela sitt liv på nytt. Det tar tid och krafter att genomgå en skilsmässa

och detta kan framkalla blandade känslor hos föräldrarna. Detta kan bero på hur skilsmässan sett ut t.ex. har det varit ett gemensamt beslut eller har den andra maken hittat en ny partner åt sig. Mötet hos barnatillsyningsmannen kan bli p.g.a. allt som har skett under separationsprocessen mycket svår, för att föräldrarna inte kanske klarar av att just då tänka på barnets bästa när det är mycket känslor inblandade. Det skulle vara önskvärt att föräldrarna kan sätta sina känslor åt sidan, samarbeta med varandra för att fundera på vad som är bäst för barnet. Dålig växelverkan mellan föräldrarna gör situationen mycket svår för barnen som i vissa fall måste vara den som förmedlar information från mamma till pappa eller andra vägen, barnet blir ett kommunikationsverktyg mellan föräldrarna. (Taskinen 2002 s.14–16; Kääriäinen 2008 s. 56–65)

Hur barnet reagerar på föräldrarnas skilsmässa beror på barnets personlighet, ålder samt hur hen har blivit uppväxt. Småbarn reagerar ofta mera med direkta beteendeändringar än de äldre barnen. Det finns stöd och hjälp tillgängligt till föräldrar som funderar på skilsmässa eller har redan gått igenom en skilsmässa samt för deras barn, t.ex. skilsmässoläger, seminarier, olika stödgrupper och familjerådgivning där man kan få handledning eller bara diskutera kring aktuella frågor. (Taskinen 2002 s. 12)

Hur dessa tjänsterna förverkligas är fast på varje kommun och därför ser strukturen annorlunda ut i olika kommuner. Servicesystemet är svår för tillfället och därför är det inte så lätt för föräldrar i krissituationer, hitta till de rätta tjänsterna. Väntetiderna för klienterna är orimligt långa på den kommunala sidan, dvs. om man akut skulle behöva hjälp finns det dåligt tillgängligt. (Haavisto et al. 2014 s. 10–11)

I figur 1 på följande sida, kommer fram den service som erbjuds till familjerna som har behov av hjälp och stöd. Det uppkommer i figuren vilken service erbjuds av vilken aktör, då alternativet är kommunen, privata företag, staten, tredje sektorn eller församlingen. Klienter använder dessa tjänster på olika sätt i servicesystemet. Det finns dock inte heller någon anvisning i vilken ordning klienten skall använda sig av detta servicesystem. En del klienter använder ingen av den service som erbjuds, någon tar tillvara av en eller två och någon kan ha behov av att ha kontakt till alla. (Haavisto et al. 2014 s. 11–12)

Figur 1. Service för skilsmässofamiljer (Fasper-projekt)

Genomgående medling i familjeärenden har varit och är ännu en obekant tjänst för klienter samt professionella. I FASPER-projektet kom det fram att bara 42 % av kommunerna meddelade om tjänsten på sina webbsidor år 2014. Över hälften av kommunerna berättar alltså inte om att det finns något som familjemedling och att i hurdana fall det kan användas av. (Haavisto et al. 2014 s. 11–12)

Medling i familjeärenden är en tjänst som socialservice erbjuder enligt *äktenskapslagen (16.4.1987/411)*, det är frivilligt samt en gratis tjänst. Syftet med medling i familjeärenden är att hjälpa och stöda familjemedlemmar i förebyggande syfte och i konfliktsituationer. Kommunerna är skyldig att erbjuda denna tjänst men varierar dock från kommun till kommun hur den förverkligas och av vem. I Raseborg är det barnatillsyningsmännen som erbjuder medling i familjeärenden.

Medling i familjeärenden erbjuds också i ett förebyggande syfte och vid ett tidigt skede då föräldrarna har tankar kring separation. Enligt lagen skall medlaren vara uppmärksam att de minderåriga barnens ställning tryggas och försöka få föräldrarna att komma överens

om ärenden angående barnet samt fastställa avtal mellan föräldrarna för att undvika rättegång. (Haavisto et al. 2014 s. 15)

Domstolen utreder barnets vårdnad och umgängesrätt bara då när barnets föräldrar eller socialnämnden begär det. Under utredningen ser de till att de hör varje part som angår i ärendet och försöker uppnå ett beslut som är för barnets bästa. Domstolens beslut behöver inte vara i överenskommelse med socialnämndens utredning, då domstolen skaffat sig annan information från vittnen som socialnämnden inte fått tag på. (Taskinen 2002 s. 67–69)

2.2 Barnatillsyningsmannens arbetsfält

Barnatillsyningsmannens arbete hör under familjerättsliga tjänster. Barnatillsyningsmannens arbete är att trygga barnets ställning vid föräldrarnas separation, dvs. att barnet får och kan behålla kontakt med båda av sina föräldrar. Barnets åsikter skall höras i sådana frågor som gäller deras liv men dock komma ihåg barnets ålder och mognadsgrad. Då man som förälder beslutar om praktiska arrangemang och avtal, skall man komma ihåg att tänka på barnets bästa för att det är barnets rättighet att bli hörd, inte skyldighet. För att kunna trygga barnets bästa måste man göra en helhetsbedömning av barnets omständigheter och behov, där man måste tänka på många olika faktorer. (Taskinen 2002 s. 43)

Behörighetskrav för att jobba som barnatillsyningsman är socialarbetare eller en person som har någon annan för uppgiften lämplig högre högskoleexamen. I tillämpningsguiden för Socialvårdslagen (2017c) beskrivs barnatillsyningsmannens arbete;

” En barnatillsyningsman är en expert inom det sociala området vad gäller vårdnad om barn och umgängesrätt samt underhåll. Barnatillsyningsmannen förmedlar information om frågor som berör barns uppväxt och utveckling, föräldraskap samt lagstiftningen såväl i kontakten med klienter som allmänt på det sätt som avtalas i till exempel det strukturella sociala arbetet, uppgiften att ge akt på och främja barns och unga personers välfärd och utvecklandet av service och stöd i fostran enligt 7, 9 och 10 §.

Fastställandet av avtalet om vårdsnaden om barnet och umgängesrätten delegeras i allmänhet till barnatillsyningsmannen. Enligt lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) ska barnatillsyningsmannen vid övervägandet av huruvida avtalet kan fastställas beakta barnets bästa och barnets egna önskemål så som föreskrivs i 10 och 11 § i lagen. Detta förutsätter att tillsyningsmannen är insatt i barnets situation och i vissa fall träffar parterna flera gånger. Om avtalet inte är förenligt med barnets bästa, får det inte bekräftas.”

Barnatillsyningsmannens uppgifter är således att handleda och stöda föräldrarna vid upprättande av avtal samt att nå överenskommelse i ärenden gällande gemensamma barn. (Social- och hälsovårdsministeriet 2017c s. 85–86)

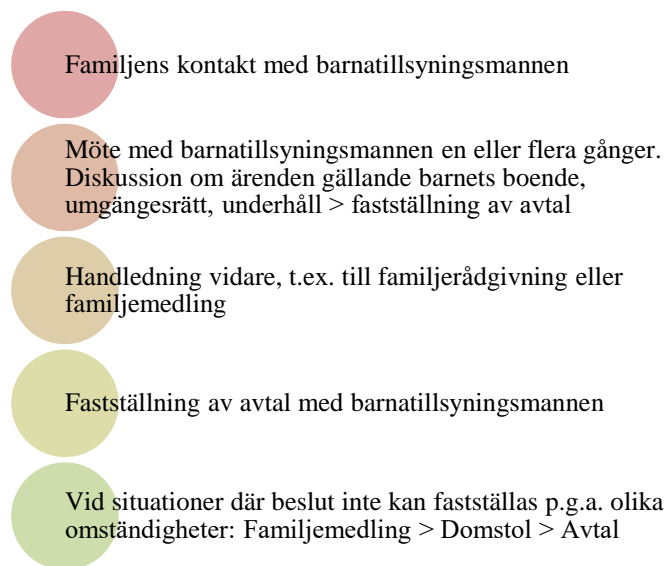
De andra arbetsområdena som hör till barnatillsyningsmannens arbetsfält är adoptionsfrågorna samt faderskapsutredningar som måste utföras då barnet är fött utanför äktenskap eller faderskapsutredningen har inte gjorts vid mödrarådgivningen under graviditeten. (Miettinen et al. 2011 s. 6–7)

Barnatillsyningsmannen skall ha en bra kunskap om lagen, social kompetens och kunskap om barnets utveckling. Barnatillsyningsmannen bör ha kunskaper att förstå olika handlingsmönster då människor är i krissituation. Notera olika riskfaktorer i tanke på barnets bästa gällande avtal som berör barnet. Det centrala i barnatillsyningsmannens arbete är att bygga upp växelverkan mellan föräldrarna och lyfta upp barnet i föräldrarnas diskussioner. Barnatillsyningsmannen bör vara neutral och opartisk när hen arbetar med föräldrarna. (Alppivuori 2017 s. 8)

Många föräldrar kommer redan under första träffen överens om avtal, men det finns föräldrar som behöver diskutera om saker gällande överenskommelser om barnet flera gånger. Föräldrarna kan träffa barnatillsyningsmannen en eller flera gånger eller bli handledda framåt till familjerådgivning eller familjemedling, där föräldrarna kan diskutera samt fundera kring överenskommelser med den professionella. (Alppivuori 2017 s. 8)

Det som gör barnatillsyningsmannens arbete lyckat, är när klienten och familjen är nöjda med stödet och handledningen samt föräldrarna känner att de fått den hjälp som behövdes.

Familjen får svar på sina frågor, stöd i att hantera svåra livssituationer, blir förstådda och föräldrarollens viktiga betydelse har betonats. Grunden för framgångsfaktorerna är då barnatillsyningsmannens handleder föräldrarna och förstärker tilliten och kommunikationen mellan föräldrarna, men också mellan föräldrarna och barnatillsyningsmannen. När det diskuteras om barnets bästa och barnatillsyningsmannen klargör för föräldrarna att barnet är kärnan för arbetet som de gör, blir slutresultatet oftast det lönsamma för barnet. (Alppivuori 2017 s. 9)

Figur 2. Barnatillsyningsmännens arbetsprocess

Figur 2 illustrerar hur processen vanligtvis kan se ut hos barnatillsyningsmän i Finland, när familjen behöver stöd och handledning i ärenden gällande gemensamma barn. Det första steget och kontakten sker via telefonsamtal då föräldrarna kontaktar och bokar tid till barnatillsyningsmannen. (Alppivuori 2017 s. 5)

Följande steg är mötet hos barnatillsyningsmannen och diskussion kring familjens behov av stöd och handledning gällande ärenden om gemensamt barn. Föräldrarna kan träffa barnatillsyningsmannen ett eller flera gånger för diskussion. I denna steg kan barnatillsyningsmannen eventuellt redan fastställa avtal om föräldrarna är överens om de olika ärenden. (Alppivuori 2017 s. 5)

I det tredje steget handleder barnatillsyningsmannen föräldrarna till familjerådgivning eller familjemedling om ärenden ännu behöver diskuteras eller föräldrarna kommer inte till slutsatser och behöver mera specifik handledning och hjälp. (Alppivuori 2017 s. 5)

Det näst sista och det sista steget är var barnatillsyningsmannen fastställer avtal eller om föräldrarna inte är överens om ärendet och familjemedling inte är till hjälp så kan domstolen i vissa fall besluta vad är bäst för barnet. Med familjemedling försöker man undvika dessa dyra och långa rättegångar. (Alppivuori 2017 s. 5)

Den familjerättsliga servicen i Raseborg hör under barn- och familjeenheten. I Raseborg arbetar två stycken barnatillsyningsmän och deras arbetsfördelning baserar sig på barnets postnummer. Barnatillsyningsmännen ordnar allt från faderskapsutredningar till adoption. (Raseborg stad 2017)

2.2.1 Juridiska avtal

De vanligaste avtal som kan fastställas hos barnatillsyningsmannen är avtalet om vårdnad och umgängesrätt samt avtalet om underhållsbidrag.

Syftet med *lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (8.4.1983/361)* är att beakta vad det ingår i vårdnaden och umgängesrätten. Lagen lyfter fram (1§) hur viktigt det är att trygga barnet. En trygg utveckling och vårdnad som förebygger positiva människokontakter samt att trygga barnets rätt att hålla kontakt med den vårdnadshavaren barnet inte bor hos. I 4§ tar lagen upp vad vårdnadshavarens ansvar och uppgift är: fatta beslut om barnets vård, uppfostran, boningsort och dessutom kunna samarbeta med den andra vårdnadshavaren (ifall det finns en annan vårdnadshavare). Båda har lika stort ansvar om det gemensamma barnet, om inte annorlunda stadgat eller bestämt. Avtalen går att ändras (12 §) ifall det görs nya avtal eller förhållandena ändras.

Hur umgängesrätten kommer att förverkligas måste föräldrarna komma överens med varandra, för att det inte finns några fastslagna former för det. Familjerna är unika och barnatillsyningsmannen kan bara ge exempel på hur barnet kunde bibehålla kontakten

med båda föräldrarna. Avtalet om umgängesrätt borde formuleras alltid så klart och tydligt som det bara går, t.ex. hen är hos pappa varannan vecka från fredag kl. 16.00 till söndag kl. 18.00 för att undvika tolkningsfel. Det är mycket viktigt att komma överens om semestrar samt andra viktiga datum och skriva dessa in i avtalet om umgängesrätt. Alla av dessa avtal går att ändras hos barnatillsyningsmännen om föräldrarnas eller barnets situation ändras. (Taskinen 2002 s. 63–64)

För att kunna trygga barnets rättigheter till vad hen behöver, finns *lagen om underhåll för barn (5.9.1975/704)*. I 1§ förklaras att det innebär all det materiella och andliga behov barnet har samt kostnaderna ledda av vården och utbildningen. Lagen betonar att barnets underhåll beror på föräldrarnas förmåga, bl.a. ålder och arbetsförmåga och barnets egna möjligheter att själv svara för sitt underhåll. Underhåll av föräldrarna upphör när barnet fyller 18 år, om inte annat avtalat eller bestämt (3§).

Det är viktigt att avtalet om underhållsbidraget görs skriftligt. Det skall komma upp vissa saker, bl.a. underhållsbidragets belopp och vilken tidpunkt den betalas. Avtalet skall fastställas hos socialnämnden i den kommun barnet är bosatt i. Barnatillsyningsmannen är skyldig att hjälpa andra barnatillsyningsmän i andra kommuner för att kunna fastställa underhållsbidrag. Enligt THL (2017b) fastanställdes det under året 2016 nästan 53 444 avtal av underhållsbidrag i Finland.

Underhåll betalas av den förälder barnet inte bor med dvs. är inskriven hos. Beloppet och betalningen av underhåll kan fastställas hos barnatillsyningsmannen där man kan diskutera med hjälp av en professionell, men föräldrarna kan också komma överens om dessa ärenden utan barnatillsyningsman. Avtalet av underhållsbidrag kan fastställas för en viss tid eller en längre period och om föräldrarna inte kan komma till beslut som gynnar båda så kan man söka sig till familjemedling där man kan mera diskutera om bidraget. Det sista alternativet är att gå till rätten och få ett domstolsbeslut om man inte på något sätt kan komma överens om bidraget. (THL 2017a)

Socialvårdslagen (30.12.2014/1301) är den övergripande lagen som styr många av de andra lagarna. Lagens syfte förklaras genast i 1§, vilket är att främja samt upprätthålla välfärd och trygghet samt ojämlikheten skall minskas och delaktigheten främjas. Alla har

lika rättigheter till all socialservice och en god service likaså ett gott bemötande. Kommunernas och socialvårdens (och alla andra aktörernas) samarbete skall förbättras. Kommunerna måste erbjuda service och stöd för barn, unga personer och barnfamiljer. Genom denna service skall t.ex. föräldrarna få stöd i fostran och behoven av stöd skall klarläggas (10§).

2.2.2 Utmaningar kring barnatillsyningsmannens arbetssätt

Alla vi är olika och så är det med barnatillsyningsmännen också. Alla arbetar och värderar saker olika, och det kan bero t.ex. på utbildningen, erfarenheten eller klientsituationen. Det har undersökts att det finns stora skillnader mellan barnatillsyningsmännen och de sätt samt metoder de väljer att använda. I en bransch som detta, har det visat att det juridiska och tekniska perspektivet kommer starkt fram och den sidan av arbetet blivit som en rutin. Medan den psykosociala sidan, diskussioner om barnets delaktighet och stödet för relationerna får för lite utrymme i arbetet. Metoder som skulle förstärka föräldrarnas överenskommelse och samarbete har försvunnit nästan helt. (Alppivuori 2017 s. 6)

Barnatillsyningsmannens arbete är en blandning av socialt arbete och juridik, och det som man betonar mera på beror på klienterna och deras situation samt behov. Det juridiska och tekniska perspektivet kommer fram i barnatillsyningsmannens arbete genom avtal och lagar. Barnatillsyningsmännen är experter och skickliga inom området och kan de väsentliga avtalen och lagarna för att trygga barnets liv och framtid. Det hör till den viktigaste arbetsuppgiften och att lyfta fram föräldrarnas skyldigheter och barnens rättigheter. (Alppivuori 2017 s. 6; Antikainen 2007 s. 25)

Det finns kanske inte tid, kunskaper eller resurser att diskutera om annat än avtalen och lagarna. Utgångspunkten kanske är att respektera klienterna och deras vilja om att inte diskutera om t.ex. skilsmässan. I sådana fall kommer det sällan upp den professionellas egna tankar och åsikter. Eftersom skilsmässan inte diskuteras, kan det betyda att alla parter som är inblandade i situationen, inte får sin individuella åsikt sagt och blir inte hörda. Barnets egna åsikter förknippas med det som föräldrarna anser vara bäst för barnet och på så sätt kan barnets egna och riktiga åsikter utebli av diskussionen totalt. Främst i sådana

fall där föräldrarna har redan klart hur de tänker dela ansvaret om barnet. Den professionella kanske anser att det psykosociala perspektivet kommer från familjerådgivningen eller från andra stöd alternativ, och därför behövs det inte användas i detta skede. (Alppivuori 2017 s. 6)

Det psykosociala perspektivet och metoder handlar om en process, att stöda och handleda klienterna, diskutera och reflektera. Psykosociala perspektiven betonar omfattande hela familjen och familjesituationen. En process vars betydelse ligger på kvalitén på klientarbetet och informativa träffar. Att underteckna avtal är inte huvudsaken, utan medling och att undvika rättegång. Den professionella tar upp sitt psykosociala kunnande och motiveerar sina tankar för att lyfta fram barnets bästa. Skilsmässan bör diskuteras och bearbetas, för att förstå barnets synvinkel och hur hjälpa barnet att hantera skilsmässan. Genom psykosocialt tänkande, tar man bättre i beaktande allas individuella åsikter. Det handlar om bemötande och respekt. Man tar i hänsyn samspelet och atmosfären i rummet, och på så vis förebygger konflikter. (Alppivuori 2017 s. 7)

3 TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel belyses och presenteras de studier som har undersökts angående barnatillsyningsmannens arbetsfält. Studierna som har valts för detta arbete, fokuserar både på barnatillsyningsmännens arbete men också på familjens behov av handledning samt stöd i föräldrskapet.

Det fanns vissa kriterier som följdes under artikelsökningsprocessen. Artiklarna skulle behandla barnatillsyningsmannens arbetsfält, vara så färska som möjligt samt språket skulle vara på finska. De artiklarna som hittades var från de senaste åren, förutom en som var från år 2005. Databaser som användes var Google Scholar och Julkari, med sökorden ”lastenvalvoja”, ”lastenvalvojan työ”, ”perhetyö”, ”perhesovittelu”. ”eropalvelut”, ”eroasuminen” och ”vuoroasuminen”.

3.1 Utveckling av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

Justitieministeriet har i sin publikation *Lapsen huoltoja ja tapaamisoikeutta koskevan lain muutostarpeet* (2016) tagit upp utvecklingsförslag med motiveringar och argumenteringar när det gäller lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (8.4.1983/361). Lagförslagen kom fram i en webbdiskussion som ordnades av justitieministeriet när de ville få reda på om det finns behov för att ändra lagen. Aktuella ämnen som diskuterades var bl.a. barnets boende och umgängesrätt, rättegång gällande vårdnadskonflikter och hörandet av barnet. (Justitieministeriet 2016 s. 8)

Personerna som deltog i webbdiskussionen var både professionella och icke-professionella. De hade möjlighet att rösta för och emot olika förslag och dessutom hade de chansen att komma fram med egna förslag. Sammanlagt deltog 247 människor i diskussionen som kommentera och/eller rösta, helt nya förslag kom det fram 87 stycken. I denna publikation har man tagit fram alla kommentarer och förslag som sådana. (Justitieministeriet 2016 s. 8)

De kommentarer som justitieministeriet fick handlade största delen om barnets boende och umgängesrätt, i synnerhet mycket om umgängesrätten mellan barnets och personer nära barnet. Många förslag fick avvikande svar och åsikterna var olika när de frågades hur den borde ändras. Största delen tyckte ändå att den nuvarande lagen inte fungerar i alla situationer. Förslaget om olika alternativ till att ingripa problemen i anslutning till umgängesrätt (umgängessabotage/fjärmande) fick mest stöd och sågs som ett viktigt ärende att förändras. Förslaget att dela barnbidraget då barnet bor turvis hos föräldrarna fick mycket kritik. Idén att barnet har möjlighet till två officiella adresser istället för en sågs vara en mer positiv modell då föräldraskapet blir jämlik. (Justitieministeriet 2016 s. 9)

Förslag om att föröka barnets deltagande och åsikter i ärenden gällande barnet samt lyfta upp barnets egna åsikter, då föräldrar kommer överens om vårdnad om barn och umgängesrätt föreslogs som ett förändringsalternativ. I diskussionen om ändring av förslaget gällande barnets deltagande kommer det starkt fram hur många skulle vilja att själva barnet

blir hörd hos barnatillsyningsmannen. Det kommer starkt fram en rädsla om fjärande av den andra föräldern och därför anser deltagarna att det vore viktigt att barnatillsyningsmannen skulle se och höra barnets egna åsikter redan i början av utredningsprocessen om vårdnad och umgängesrätt. Det kommer förslag om att professionella eventuellt skulle kunna utreda barnets egna åsikter genom mångprofessionella team, där det skulle ingå t.ex. psykolog och barnatillsyningsman. (Justitieministeriet 2016 s. 145–148)

3.2 Förstärkt föräldraskap under familjemedling

Voimaantunut vanhemmuus (2015) är en Pro Gradu-arbete av Riikka Ylisaukko-oja som skriver om föräldrarnas empowerment som följt av medlingen hos barnatillsyningsmannen och hur det har påverkat i livet efter skilsmässan. Hon har gjort en kvalitativ undersökning med hjälp av e-post- och temaintervju, om föräldrarnas erfarenheter och synvinklar då målet har varit att undersöka om det överhuvudtaget har skett empowerment, hur det har skett och har det haft betydelse i livet efter skilsmässan. Barnatillsyningsmän kan använda arbetet för att få nycklar och nya perspektiv för att utföra arbetet på det bästa sättet. Centrala teman i intervjun var: empowerment, föräldrarnas förväntningar av barnatillsyningsmannens arbete, arbetets positiva påverkan på föräldraskapet efter skilsmässan och föräldrarnas åsikter om vad som behövs utvecklas i arbetet. (Ylisaukko-oja 2015 s. 22–23)

Föräldrarna ville ha konkreta råd från barnatillsyningsmannen om att hur fortsätta vara en bra förälder i framtiden. Att råda inom socialbranschen är något som har diskuterats länge, då klienten kanske förväntar sig att få en diskussionspartner av den anställda som hjälper hen att lösa problem. Men meningen är att stöda klienterna i sina egna beslut och hjälpa dem att utveckla sina egna problemlösningsmetoder. Då skall den anställda inte ge direkta råd för att låta klienten hämta sina egna åsikter. (Ylisaukko-oja 2015 s. 33–34)

Det hände för ofta att barnatillsyningsmannen byttes utan att det informerades om saken, då t.ex. den föregående blev pensionerad eller andra föräldern ville byta till en ny. Det är en negativ sak som lämnar klienten osäker och det förstör förtroendet. Ifall klienten måste

ifrågasätta barnatillsyningsmannens motiv och ärlighet är chansen att ett lyckat slutresultat inte nås. Föräldrarna kände att de inte blev hörda och förmåga för empati fattades från de anställda. (Ylisaukko-oja 2015 s. 36–38)

När arbetet har lyckats, har barnatillsyningsmannen gett handledning och delat information om hur föräldrarna kan gå tillväga i den nya livssituationen. Svåra termer har förklarats bra, vilket gjort att känslan av förståelse för hela situationen förstärkts. Barnatillsyningsmannen hade varit till stor hjälp då föräldrarna inte kommit överens med varandra eller kommit överens om barnets bästa, dvs. det hade varit ett lyckat samarbete. De flesta föräldrarna upplevde kontakten till barnatillsyningsmannen lätt, både via e-post och telefon. Föräldrarna fick snabbt svar till frågor och saker blev inte och ”hänga” efter. (Ylisaukko-oja 2015 s. 43–44)

Då föräldrarna upplever en känsla av empowerment, under möten hos barnatillsyningsmännen, kan det bero av många olika faktorer. Föräldrarna upplevde det väldigt viktigt då barnatillsyningsmannen hade med sina handlingar lyckats skapa förtroende till att bra föräldraskap kan ske även efter skilsmässan. Handledningen samt stödet föräldrarna fick kändes äkta, dvs. barnatillsyningsmannen var närvarande, lyssnade och gjorde vad föräldrarna förväntade. Barnatillsyningsmannen var opartisk och neutral i situationen. Ifall barnet visade olika symptom p.g.a. skilsmässan, kunde barnatillsyningsmannen berätta och leda familjen till fortsatta stödåtgärder som t.ex. psykolog som föräldrarna också kunde använda sig av ifall det fanns behov. (Ylisaukko-oja 2015 s. 46)

Artikeln *Perheasioiden sovittelu ja sen tärkeys uusperheille* (2012) som är skriven av Kaisa Meriö-Mielonen, lyfter fram hur viktigt det är att separeras på ett vuxet sätt, vad skilsmässa innebär och hur separationen påverkar barnet. Då föräldrarna skiljer sig och har gemensamma barn, måste föräldrarna tänka på olika sätt att utföra ärenden samt sträva till ett gott föräldraskap fastän de inte mera bor tillsammans. Gemensamma barn är de som påverkas mest av föräldrarnas beslut och kommunikationsproblem.

Det nämns i artikeln hur viktigt det är att se föräldrarnas separation från barnets synvinkel och försöka som vuxen förstå detta och kunna ta det i beaktande när det fattats beslut som påverkar hela familjen. Barnet behöver stöd och hjälp med att hantera känslor och utbrott

som kan uppkomma i sådana situationer. Det går lätt så att föräldrarna glömmer det viktigaste dvs. barnet, när de själv försöker gå igenom en kris. Det viktigaste är att ge bekräftelse till barnet att hen inte kommer att förlora någondera av sin förälder och berätta öppet varför föräldrarna kommit till detta beslut men dock komma ihåg barnets ålder och mognadsgrad. (Meriö-Mielonen 2012 s. 4–6)

3.3 Två barndomshem

Kahden kodin lapsen (2015) är ett Pro Gradu-arbete skriven av Anu Hukka, där hon intervjuar föräldrar som fattat beslut om växelvis boende hos barnatillsyningsmannen då de separerat. I sin studie lyfter Hukka fram de separerade föräldrarnas erfarenheter och åsikter om hur boendet har fungerat. Även barnets bästa i denna kontext diskuteras ingående arbetet. Hur observerade man barnets bästa då föräldrarna beslöt sig för växelvis boendet? Hur har föräldrarollen ändrats efter separationen? I den kvalitativa undersökningen deltog sex föräldrar, fyra kvinnor och två män, och metoden som användes var temaintervju.

Att föräldrarna hade valt växelvis boende kunde kallas mera som en kompromiss än ett enhälligt beslut. Då man inte alltid har en bra relation med sin ex-partner kan det vara svårt att vara av samma åsikt och föräldrarna kanske bara vill snabbt komma till ett beslut. Det beror mycket på familjen och barnets ålder samt om barnet blivit hörd angående boendearrangemang. I vissa familjer kan barnet påverka mycket, och det är viktigt att barnets perspektiv kommer fram. Det lönar sig att också fråga barnet då växelvis boendet redan pågått en stund, med frågor som t.ex. hur känns arrangemanget? (Hukka 2015 s. 36)

I allmänhet var den vanligaste orsaken varför växelvis boende hade valts att föräldrarna, men i synnerhet pappan, ville delta så mycket som möjligt i barnets liv. Föräldraskapet har ändrats på sista tiden så att pappans roll har vuxit och blivit starkare. Ansvaret i familjen hade delats jämnare, pappan deltog mera i barnets liv och vårdnad. Andra orsaker var föräldrarnas arbete; skiftarbete eller annars bara ett oregelbundet arbete, vilket lockade föräldrarna att välja växelvis boende. Då föräldrarna hade långa arbetsdagar och arbetsresor var det trevligt att veta att barnet inte behöver vänta på dig hem. De flesta hade möjlighet att byta dagar med sin ex-partner ifall det kom något plötsligt emot. (Hukka 2015 s. 2, 37)

Föräldrarna ansåg att växelvis boende passade bra i den bemärkelsen att under sina ”lediga” dagar fick mycket arbete gjort, kunde hålla på med hobbyn, kunde se vänner och familj eller helt enkelt ta det lugnt. Föräldrarna hade tid för sig själv och de kunde vara flexibel med sin tidtabell. I undersökningen kom det fram att mammorna var lite försiktigare med att medge detta, de hade helt tydligt skuldkänslor för att inte umgås med sina barn. (Hukka 2015 s. 38)

Utmaningarna kan vara vardagliga när det gäller växelvis boende. Barnet känner längtan för den föräldern den inte är hos och barnets kompisrelationer kan skadas då barnet inte har möjlighet att synas då de bor plötsligt så långt borta ifrån varandra. Praktiska saker blir också svåra: hur och var skall barnets saker och kläder vara. Vissa kläder tycks alltid vara hos den andra föräldern när dessa behövdes. Barnets vardag och känslan av kontinuitet skall fungera och därför är det viktigt med likadana spelregler hos båda föräldrarna, vilket inte alltid heller var en självklarhet. Föräldrarnas samspel är något som borde fungera för barnets skull. Men så är det inte alltid och det finns dagar då samspelet fungerar och inte fungerar, då det finns mycket växelverkan mellan föräldrarna eller inte alls. Att vara artig och saklig kan vara svårt då den andra inte är samarbetsvillig, vilket barnet kan lätt se och läsa av föräldrarna. Till och med de föräldrar som tyckte att växelverkan inte fungerar mellan föräldrarna, ansåg att det är nyckeln till lyckat växelvis boende. (Hukka 2015 s. 40–42, 45)

I publikationen *Kahden kodin lapsuus* (2005) av Raija Panttila, som studerat vårdnaden om barn och umgängesrätt i Helsingfors. Undersökningen gjordes i ett halvt års tid under åren 2003–2004 och i undersökningen deltog 35 föräldrar, varav 17 var mammor och 18 var pappor. Till deltagande i undersökningen frågades samtycke och enkäterna fylldes i hos barnatillsyningsmannen. (Panttila 2005 s. 24–25)

I denna undersökningsgrupp var det jämt när det frågades med vilket av föräldrarna barnet officiellt bor med. Förverkligande av växelvisboendet ordnades i de flesta fall så att barnet var en vecka hos mamma och en vecka med pappa och bytesdagen var oftast på en vardag då det var dagvård eller skola. (Panttila 2005 s. 26)

I undersökningen ville man veta mera om beslutet av växelvisboende, var beslutet menat att vara permanent eller tillfälligt? Största delen av familjerna svarade att beslutet var permanent. I några familjer var svaren motstridiga, föräldrarna tyckte olika. I enkäten som användes fanns det åtta svarsalternativ dvs. orsaker som var i bakgrunden då de beslöt sig för växelvisboende, som de sedan skulle laga i prioritetsordning. Alternativen var: *fördelning av underhållet, barnets omvårdnad, barnets egen åsikt, barnets behov att behålla kontakten med båda föräldrarna, föräldrarnas vilja att dela vardagen med barnet, dela fostringsansvaret rättvist mellan föräldrarna, undvikande av kommunikationsproblem mellan föräldrarna eller något annat, vad?* (Panttila 2005 s. 27–28)

Panttila trodde att den överlägset största orsaken för växelvisboende skulle ha varit att barnet skulle ha möjlighet att behålla kontakten till båda av sina föräldrar fastän de separerat sig. Men det var bara 13 av 35 som svarade detta. Följande alternativ som fick mest röster var att fostringsansvaret skulle delas rättvist mellan båda föräldrarna. Orsaken varför familjerna beslöt sig för att deras barn bor växelvis hos båda av föräldrarna berodde på många olika faktorer och beslutet var inte alltid så lätt att komma fram till. Panttila skriver att det skulle vara intressant att undersöka hur barnet upplever det växelvisa boendet hos sina föräldrar och hur allt detta förverkligas i verkligheten, för detta ämne blir utanför denna undersökning. (Panttila 2005 s. 28)

3.4 När våld inte slutar vid skilsmässan

Jaana Kinnunen undersökte i sitt licentiatarbete, *Kun väkivalta ei päättynytkään eroon – Tutkimus lastenvalvojen työkäytännöistä eron jälkeisen väkivallan ja vainon tilanteissa* (2016) den dolda sidan av förhållanden och skilsmässor, dvs. våld och förföljelse. För barnatillsyningsmännen är det oerhört viktigt att kunna identifiera, tolka och agera för detta i kundsituationerna. (Kinnunen 2016 s. 1–2)

Barnatillsyningsmannens arbetsfält är en blandning av juridik och socialt arbete. Arbetet och arbetsmetoderna är olika, beroende på familjens situation. Barnatillsyningsmännen har berättat att de behöver psykosociala färdigheter då de bemöter familjerna. När det finns våld och skam med i bilden, kan barnatillsyningsmannen inte enbart använda sig av de juridiska aspekterna i arbetet. (Kinnunen 2016 s. 50)

I Kinnunens undersökning kom det fram att barnatillsyningsmännen inte frågar eller kartlägger grundligt möjliga våldssituationer. Föräldrarnas våldssituationer kommer oftast fram slumpmässigt t.ex. i samband med andra diskussioner eller möjliga barnskyddsanmälan. Det är viktigt att dessa händelser kommer fram genast, i början av processen hos barnatillsyningsmannen, så att barnatillsyningsmannen kan hjälpa och arbeta på ett rätt sätt. Både i situationen just då, och för framtiden. Barnatillsyningsmannen kan och skall göra anmälan (t.ex. polisanmälan eller barnskyddsanmälan), eller konsultera andra kollegor eller parter, om det finns en hot mot barnet eller ena föräldern. Barnatillsyningsmännen har en väldigt lång lista på samarbetspartners som de kan konsultera och be hjälp ifrån. (Kinnunen 2016 s. 51, 55–56)

4 TEORETISK REFERENSRAM

I detta kapitel belyses de centrala teoretiska utgångspunkter som är väsentliga när barnatillsyningsmannen arbetar med familjer och klienter överlag. De olika aspekter i mötet mellan familjen och barnatillsyningsmannen tas upp. Dessutom fokuseras det på socialpedagogiska förhållningsätt, vad det innebär och hur det syns i barnatillsyningsmännens arbete. Detta bör ligga som en värdegrund för arbetet för att skapa en mer deltagande miljö mellan barnatillsyningsmannen och föräldrarna.

4.1 Socialpedagogiskt förhållningsätt

Socialpedagogiskt förhållningsätt handlar om att pedagogiskt använda sig av människors livssituation och motivation som kraftkälla. Hur man använder det beror helt på situationen och människan det berör. Hur barnatillsyningsmannen förhåller sig till klienten och situationen så att hen stödjer och hjälper klienter på ett sådant sätt att de får möjlighet att förändra och förbättra sin situation. Den professionella gör klienten medveten och ger denne möjlighet att kunna föra en kritisk dialog om sin situation. Det bygger sig på kommunikation, samarbete och att känslan av identiteten som utformar sig i det sociala spelet. Man kan också säga att den socialpedagogiska förhållningsättets målsättning är att undvika stämpling. (Berglund 2000 s. 16; Cederlund & Berglund 2014 s. 49–50)

Det är inte alltid så att man skall eller behöver stoppa och ”bota” t.ex. det aggressiva beteendet hos någon, utan i stället uppmuntra och träna självbehärskning. Då använder man sig av de egna läkande krafterna och egna motivationen ökar. Det är en pedagogisk utmaning att låta människorna använda sig av sin egen vilja och naturliga vardagssituationer som scen för förändring och utveckling. Den professionella kan lätt använda sig av metoder som inte är ideala för klientens välmående. Men om man har det socialpedagogiska förhållningssättet, har fokus på färdighetsträningar och använder sig av klientens egna resurser, får man problemet hanterbart som förstärker klientens positiva läroprocesser. (Cederlund & Berglund 2014 s. 55)

Den läroprocessen hoppas man att leder till *empowerment*, som kan ses som en ”styrkeperspektiv” som lyfter fram uppfattningen om att det finns styrka i och kring alla individer och dess miljöer. Att inte bara utveckla och upptäcka resurser inom individer, utan också kring grupper, familjer och samhället. Empowermentperspektivet kan användas lika bra för arbete med alla oavsett ålder och funktionsnedsättning mm. (Moula 2009 s. 19, 21)

Det är önskvärt att den professionella använder sig av empowermentstamtal med familjer. Varje familjemedlem ser världen och situationer på olika sätt, och alla medlemmar bör ha chansen att berätta om sitt perspektiv. De har rätten att berätta hur de ser på problemet och hur de önskar att förändringen skulle ske. Den professionella behöver skapa en miljö var alla kan delta och vara aktiva i processen för att lösa problem. Hela familjen har rätt till att få hjälp och familjen bör också samarbeta med andra, för sin egen och andras rätt till empowerment. Varje individ skall kunna ta kontroll om sitt eget liv, dvs. att familjen skall kunna arbeta och fungera tillsammans utan experthjälp. (Moula 2009 s. 127)

4.1.1 Socialpedagogiskt utredningsarbete

Det hör till det sociala arbetet att utreda och uppfinna svar på frågor om föräldrarnas behov i olika former, och barnatillsyningsmannens arbete är inget undantag. Socialpedagogiskt utredningsarbete är vanligtvis mera administrativt än förändringsarbete, tillsammans med det som ärendet berör och hämtar mer stöd från juridik och psykologi än pedagogik. (Cederlund & Berglund 2014 s. 94)

Syftet med socialpedagogiskt utredningsarbetet är att besluta om det finns ett behov av stöd och hurdan iså fall. I barnatillsyningsmannens arbete kan det handla om att utreda någons kvalifikation som förälder eller kapacitet att hantera sin livssituation själv. Det som skiljer utredningsarbete från förändringsarbete är betydelsen av den professionellas insikt och medkänsla av den som är aktuell för utredning. (Cederlund & Berglund 2014 s. 94)

Det finns vissa aspekter i det socialpedagogiska utredningsarbetet som gör arbetet meningsfullt och gör mötet lyckat mellan den professionella och klienten. Denna arbetsform skall visa hur det är möjligt att olika lösa situationer, men också visa hur föräldrarna kan handskas med dem. Den professionella får det pedagogiska synvinkeln med i arbetet, när hen tillsammans med klienten planerar utredningsfrågan och insamlandet av information. Det kommande och innehållet för utredandet kan diskuteras tillsammans. Då det blir en dialog mellan den professionella och klienten istället för samtal, kan förändringsprocessen börja. När den professionella och klienten tillsammans får reflektera och diskutera, kan klienten skapa nya synvinklar på sin livssituation. (Cederlund & Berglund 2014 s. 95)

För att processen skall vara möjlig, bör det finnas respekt och ömsesidig förståelse mellan klienten och den professionella. Därför kan man också fundera på andra lokaler/miljöer att göra dessa utredningarna. Om det alltid utförs i tjänsterummen, kan klienten få känslan om att ”hen är på väg att bli dömd”. Föräldrarna kan börja lätt förknippa tjänsterummen med negativ atmosfär. Att ibland åka t.ex. hem till klienten skapar en ny slags relation mellan den professionella och klienten. (Cederlund & Berglund 2014 s. 96)

4.1.2 Delaktigt bemötande

Bemötande är något som berör många yrkesbranscher såsom omsorg, socialt arbete och vård, men också inom försäljning och service. Det gäller i vardagen också, vi bemöter andra och blir bemötta dagligen. Man kan studera och bedöma bemötande från många olika perspektiv, t.ex. psykologiska, sociologiska och pedagogiskt-metodiska. Med hjälp av olika perspektiv kan vi analysera och förstå bemötande i olika sammanhang samt kan hjälpa oss att utveckla vårt bemötande. (Blennberger 2013 s. 16)

Det finns några etiska synpunkter eller frågor på bemötande som anses vara oerhört viktiga när man arbetar med människor såsom barnatillsyningsmannen. Frågor som hur en person värderas i bemötande, om ett visst bemötande är rätt och vilka etiska person-egenskaper eller syften som ligger bakom ett visst bemötande. Bemötande kan signalera både respekt och förakt mot personens handlingar och egenskaper. Alla människor har lika värde, men betyder det att alla bör värderas lika i bemötande. Eller finns det plats för olikheter i värderingen när man visar sitt bemötande. (Blennberger 2013 s. 16–17)

Då klienten känner sig delaktig, kan det konstateras att hen tar del i och medverkar i processen. Klienten får en känsla av att vara till nytta och får påverka de olika aspekterna i ärendet, ensam eller tillsammans med någon. För att delaktighet skall skapas, behövs det minst två parter som möts och kommunicerar med varandra. (Bülow et al. 2012 s. 31)

Oftast är delaktighet något positivt och är något som t.ex. barnatillsyningsmannen kan skapa tillsammans med klienter. Men vad om det är något alla inte vill ta itu och vara med i. Att vara delaktig ställer vissa krav på människor och man kan känna sig pressade till att bli delaktiga. Då borde barnatillsyningsmannen anpassa sitt handlande enligt situation, för att då har de olika parterna helt enkelt olika syn på delaktighet samt att vad det innebär. Det finns somliga aspekter som borde betraktas för att skapa delaktighet: Vad är det för slags delaktighet man försöker skapa? Vad krävs det för att uppnå det? Hurdan delaktighet vill den andra människan ta del i? Detta ger kunskap om att hur skapa delaktighet i det enskilda tillfället, däremot handlar detta alltid om etik och hur man närmar sig och behandlar andra människor. (Bülow et al. 2012 s. 34–35)

Socialpedagogiskt förhållningssätt är en grundpelare för barnatillsyningsmannens arbete, att barnatillsyningsmannen beaktar sitt egna förhållningssätt då hen arbetar med klienter. Det är viktigt att barnatillsyningsmannen kan skapa en trygg miljö för föräldrarna att diskutera ärenden gällande gemensamma barn. Förstärka och se båda föräldrarnas synvinklar. Socialpedagogiskt förhållningssätt, socialpedagogiskt utredningsarbete och delaktigt bemötande är alla viktiga delar som bör synas starkt i barnatillsyningsmannens arbete.

5 METODIK

Vi har valt att utföra ett produktutvecklingsarbete för att skapa något kreativt och praktiskt, för att konkret kunna bidra till utvecklandet av barnatillsyningsmannens arbete. Produkten vi har skapat är en intervjuguide för Raseborgs stads barnatillsyningsmän, som barnatillsyningsmännen sedan kan använda vid en initial kartläggning, då en ny familj kontaktar dem. Intervjuguiden baserar sig på barnatillsyningsmannens arbete, den teoretiska referensramen, dvs. socialpedagogiken samt den tidigare forskning som tangerar arbetsfältet.

Vi har dokumenterat processen av förverkligandet av intervjuguiden och utvärderat hur processen genomfördes. I detta kapitel presenterar vi både det första upplägget och den slutliga intervjuguiden samt beskriver frågornas syfte. Vi har dessutom skickat intervjuguiden till Raseborgs barnatillsyningsmän för en feedback-runda, för att se hur den fungerar i praktiken och för att höra vår uppdragsgivares åsikter samt förändringsförslag.

5.1 Produktutveckling

Enligt Vilka & Airaksinen (2003) är produktutveckling ett bra alternativ då man inte vill göra en undersökning eller litteraturstudie som sitt examensarbete. I en bra produktutveckling kombineras den praktiska förverkligande och rapportering, man kommer inte helt och hållet undan av att skriva och utreda. Listan på exemplar är otroligt lång då det talas om vilka möjliga produkter man kan göra: en bok, mapp, häfte, guide, cd-rom, portfolio, hemsidor mm. Dessutom behöver det inte alls handla om en produkt, t.ex. det kan vara ett evenemang eller program på en mässas eller konferens, en utställning eller en idrottshändelse. Allt är möjligt bara examensarbetet är arbetslivscentrerat, praktiskt, forskningsbaserat och man visar sin kunskap om ämnet samt sin bransch. (Vilka & Airaksinen 2003 s. 9–10)

Hurudan är en bra produktutveckling. Man kan bl.a. säga att då när examensarbetets idé kommer från utbildningsprogrammets studier och ämnet är kopplat så att du kan med hjälp av ditt arbete skapa kontakter med arbetslivet så är produktutvecklingen lyckad.

Istället för att skapa nya kontakter kan man hålla upp relationer med tidigare praktikplatser. Det viktigaste är att du fördjupa dig i ämnet som intresserar dig. (Vilkka & Airaksinen 2003 s. 16)

Det är rekommenderat att man har en uppdragsgivare när man gör en produktutveckling. Då blir sannolikheten större att med hjälp av själva arbetet och processen kan du visa ditt kunnande bredare och väcka arbetslivets intresse. När du gör ett examensarbete som är önskat, stöder det också din egna professionella utveckling. Fördelen med ett sådant arbete är att du dessutom kan spegla dina egna kunskaper och färdigheter med det dåvarande arbetslivet och behovet det finns. (Vilkka & Airaksinen 2003 s. 16–17)

5.2 Processbeskrivning

Examensarbetsprocessen, som sedan ledde till den färdiga produkten, började hösten 2016 med att välja ämnet för projektet. Då var det ännu diskussion om att skapa en manual, en informationsbok om barnatillsyningsmannens arbetsfält som berättar för klienterna allt de behöver veta. Presentationen av idén var i oktober 2016, var efter kom informationen om att skapandet av en denna slags manual inte mera var aktuellt.

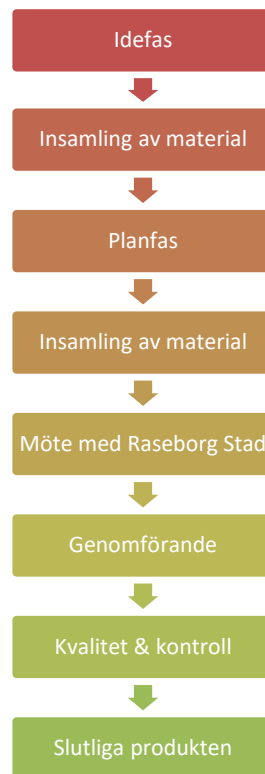
Efter samtliga träffar med handledarna och nya utvecklingsbehov från uppdragsgivarens sida, blev det nya direktiven för produktutvecklingen att utforma en intervjuguide för den initiala kartläggningen då familjerna kontaktar barnatillsyningsmannen för första gången.

Efter att skribenterna läst sig mera in i utvecklingsuppdraget samt vad som önskades av produktutvecklingsarbetet, började byggandet av en struktur med stöd av teorier som ansågs vara väsentliga. Det gjordes med hjälp av vetenskapliga artiklar, som kritiskt granskades. Dessa artiklar som hittades, handlar om det som skribenterna med detta examensarbete vill dela mera kunskap om, forskning om barnatillsyningsmannens arbete och familjens behov av handling och stöd. Dessa artiklar har fungerat som utgångspunkt när de byggt upp temaområden och frågorna till intervjuguiden, vilka presenteras senare i kapitlet.

Efter att arbetet presenterades på planseminariet i februari 2017, fortsatte undersökningen om vad barnatillsyningsmannens arbetsfält består av och vilka aspekter av socialpedagogik är viktiga i barnatillsyningsmannens arbete. Skribenterna träffade uppdragsgivaren i Raseborg för att diskutera mera ingående om utvecklingsuppdraget. De fick en klarare inblick i vad uppdragsgivaren förväntade sig av dem samt av innehållet i intervjuguiden. Barnatillsyningsmännen betonade på att denna intervjuguide skulle bli ett underlag för telefonsamtalet då klienterna kontaktar för första gången. Under denna träff bestämdes för att pilotera intervjuguiden i Raseborg före produkten klassificerades som färdigt, då det var viktigt att få höra uppdragsgivarens åsikter och feedback. Barnatillsyningsmännen hade också ett behov av en finsk version av intervjuguiden.

I början på våren hade skribenterna strävat efter att få presentera det färdiga examensarbetet och intervjuguiden i maj 2017, men på grund av olika omständigheter, lyckades det inte. Den nya planen var att möjligen presentera senast i december 2017. Efter en kort sommarpaus sågs det på produktutvecklingsarbetet med nya glasögon och mer motiverade än någonsin. Den teoretiska referensramen hittade sin plats och sedan började skribenterna utforma temaområden och frågorna till intervjuguiden med hjälp av arbetets bakgrund, tidigare forskning och den teoretiska referensramen.

I figur 3 på följande sida lyfts det fram de viktigaste steg i denna produktutvecklingsprocess, en tidslinje från början till slut.

Figur 3. Produktutvecklingsprocess

När det var tid att fundera på intervjuguiden, var den första frågan att i vilket program skall intervjuguiden skapas i. Microsoft Word är inte den lämpligaste när man vill skapa en fungerande broschyr eller bok, men eftersom produkten var en intervjuguide som barnatillsyningsmännen måste också kunna gå in och ändra på, var Word ändå det bästa alternativet för arbetet.

Sedan började planeringen av de olika temaområden som intervjuguiden skulle innehålla, dvs. olika kategorier. Det väsentliga i barnatillsyningsmannens arbete valde skribenterna att lyfta fram, både de juridiska och psykosociala aspekterna som Alppivuori (2017) i sitt arbete tar upp. Den tidigare forskningen granskades kritiskt, för att få blicken om vad som barnatillsyningsmannen behöver utreda så att familjen får den stöd och handledning de behöver. Ylisaukko-ojas (2015) undersökningar om föräldrarnas erfarenheter hos barnatillsyningsmannen är ett bra exempel av en vetenskaplig artikel som har stött i arbetsprocessen av intervjuguiden. Frågorna skall leda till en dialog mellan föräldrarna och barnatillsyningsmannen. Med hjälp av den tidigare forskningen, skapades fem olika teman som

är det viktiga för en barnatillsyningsman att ta i beaktande under den initiala kartläggningen. Dessa temaområden, frågor och funderingar var en stark grund för den slutliga och färdiga intervjuguiden som skapades efter all feedback. I figur 4 ser man hur temaområdena har ändrats och omformulerats både i uppbyggnad och i namn, från den första upplagan till den slutliga intervjuguiden.

Figur 4: Intervjuguidens temaindelning, före och efter

5.2.1 Första upplagan av intervjuguiden

Den första upplagan av intervjuguiden innehöll fem teman, varav den första koncentrerade sig på familjens grunduppgifter. Dessa frågor om grunduppgifter och boendesituation är ett bra sätt att börja diskussionen med. Temat har formats enligt arbetets bakgrund, om den familjerättsliga servicen och barnatillsyningsmannens arbete. Det är viktigt för barnatillsyningsmannen att veta hur situationen ser ut i familjen nu.

- *Hur ser er och barnets boendesituation ut nu?*
- *Är det möjligt för er vårdnadshavare att komma tillsammans och diskutera om ärenden gällande barnet?*
- *Hurdant stödnätverk har ni hemma?*
- *Finns det behov av någon slags stöd för barnet?*

Tema två koncentrerade sig på umgänge och vårdnad. Det hör till barnatillsyningsmannens arbete att förstärka växelverkan mellan föräldrarna och försöka stöda dem att fatta beslut samt diskutera tillsammans vad som gynnar barnet. Barnatillsyningsmannen bör veta om föräldrarna redan tagit i beaktande barnets egna förslag om boendet. Som det togs upp i den tidigare forskningen (Panttila 2005), är det bra för barnatillsyningsmannen att fråga hur barnets vardag ser ut samt säkra att barnet får behålla kontakten med båda föräldrarna.

- *Kan du beskriva hur barnets vardag ser ut för tillfället?*
- *Har ni några förslag om att hur umgänget skulle kunna se ut?*
- *Hurdana önskemål har barnet haft angående umgänget?*

Tema tre handlar om familjens ekonomiska situation. Skribenterna ansåg att detta tema är bra att ta upp redan vid den initiala kartläggningen så att barnatillsyningsmannen kan handleda och utreda den ekonomiska situationen genast i början. Det är oerhört viktigt att barnatillsyningsmannen frågar om föräldrarnas ekonomiska situation, så att barnet har lika möjligheter och t.ex. ha hobbyn, som andra barn. *Lagen om underhåll för barn (5.9.1975/704)* betonar att barnet äger rätt till ett tillräckligt underhåll.

- *Hur ser din/er arbetssituation ut för tillfället?*
- *Finns det något behov av underhållsstöd?*

Den fjärde teman fokuserar sig på på utredning av våld och missbruk. Barnatillsyningsmannen skall få fram, i ett tidigt skede, eventuella dolda händelser som kan påverka umgänge, vårdnad och familjemedlemmarnas hälsa. Det är inte ovanligt med missbruk i familjen och därför är det viktigt att fråga om det också. Som nämndes i den tidigare forskningen, tog Kinnunen (2016) upp att barnatillsyningsmannen måste kunna identifiera sådana situationer där klienten kanske lämnar bort någon viktig information. Detta delområde har svåra frågor men kan eventuellt öppna upp saker som är bra att veta om.

- *Hurdant var ert förhållande innan skilsmässan? Förekom det mycket konflikter eller gräl i ert förhållande?*
- *Har någon konflikt mellan er gått så lång att det blivit våldsamt? (Fysiskt, psykiskt, sexuellt?)*
- *Har ert barn varit med om situationer där det uppkommit våld?*
- *Har något missbruk varit en del av familjen t.ex. alkohol, droger eller spel?*

I det femte samt det sista temat, finns frågor om vad föräldrarna har för önskemål, förväntningar och gemensamma överenskommelser om den kommande processen hos barnatillsyningsmannen och framtiden. Då får barnatillsyningsmannen veta mera om relationen och växelverkan mellan föräldrarna och här blir telefonsamtalet mera i en form av dialog. Detta tangerar till det psykosociala arbetssättet och socialpedagogiska förhållningssättet som har nämnt i bakgrunden och teoretiska referensramen. Sista temat kunde vara en slags djupare diskussion om tankar och känslor.

- *Hurdana önskemål och förväntningar har ni av denna process?*
- *Vad är det som bekymrar er mest med denna process?*
- *Vad önskar ni av ert samarbete som vårdnadshavare?*

Denna version av intervjuguiden granskades av handledarna. Skribenterna fick feedback och några förslag om att omformulera temaområdenas rubriker, så att de berättar mera omfattande genast i början om vad det handlar om, t.ex. ekonomi – fördelning av det ekonomiska ansvaret. Då förstår både barnatillsyningsmannen och klienten klarare om vad som frågas. Det kom önskemål om att frågorna som gäller våld och missbruk, skulle vara mer sensitiva. Istället för att genast fråga om det uppkommit våld i familjen, tar man det sensitivare och frågar om det grälades mycket hemma. Det finns en risk om man frågar svåra frågor för direkt, då kan klienten uppfatta det som en attack istället.

Handledarna tipsade om Social- och hälsovårdsministeriets publikation *Barnets vardag efter separationen – plan för samarbetet mellan föräldrarna* som påminner lite om intervjuguiden. Den har utvecklats som en del av Programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE) och är den första i Finland. Det är en föräldraplan som föräldrarna på egen hand skriver och undertecknar. Föräldraplanet är ett stöd och hjälpmedel i föräldraskapet och hjälper föräldrarna att diskutera sakligt om barnets vardag och ärenden. (Social- och hälsovårdsministeriet 2017a & 2017b)

Frågorna i föräldraplanet inspirerade och hjälpte skribenterna i processen av att utforma intervjuguiden. Intervjuguiden bearbetades och det gjordes ändringar varefter skickades intervjuguiden till Raseborg för feedback och förändringsförslag.

Feedback-rundan gick oförväntat bra. Svaret kom inom några dagar efter att skickat intervjuguiden. Barnatillsyningsmännen var tacksamma med det som skribenterna hade åstadkommit med. Barnatillsyningsmännen tyckte om idén att frågorna är aktuella, vänder sig rakt mot klienterna och att frågorna är formulerade på föräldrarnas språk, dvs. enklare att förstå.

Konstruktiv feedback fick skribenterna också, bl.a. om temaområdenas samt frågornas ordning. Föräldrarnas önskemål borde tas upp i ett tidigare tema. I det första upplagan av intervjuguiden hade använts ordet vårdnadshavare, medan barnatillsyningsmännen kände sig bekvämare med ordet förälder. Barnatillsyningsmännen tillsatte stadens och socialservicens information på varje sida av intervjuguiden, vilket gjorde intervjuguiden att se mera professionell ut. Barnatillsyningsmännen skulle ännu testa intervjuguiden med klienterna, för att se hur denna fungerar i praktiken. Men det hann de inte med eftersom de inte hade fått nya klienter under de veckor som de hade tid att pröva intervjuguiden.

Med hjälp av all ovannämnd information som skribenterna fått och samlat, finslipades intervjuguiden och den blev klar för presentation. Den färdiga intervjuguiden har formats och grundar sig både på den juridiska och psykosociala arbetssätt, föräldrarnas erfarenheter om barnatillsyningsmannens arbete, barnatillsyningsmännens arbetskunnande och aspekter kring dialog.

5.2.2 Färdiga upplagan av intervjuguiden

Intervjuguiden börjar med rubriken familjens medlemmar, vilket redan berättar att där frågas alla familjemedlemmarnas grunduppgifter. Här frågas hur föräldrarna bor för tillfället. Dessa saker har en tyngdpunkt då föräldrarna diskuterar om vårdnad- och umgängesrätt samt i ärenden gällande underhållsstöd. Under finns två exempel.

Mor:

Namn _____

Signum _____

Adress _____

Boende; ensam eller i nytt parförhållande / nyfamilj

Barn:

Namn _____

Signum _____

Adress _____

Vårdnadshavare; Båda föräldrarna: avtal / äktenskap

Mor ensam / Far ensam

Dessa frågor måste besvaras som först under den initiala kartläggningen. För att kunna fråga vidare om familjens situation och behov, behöver barnatillsyningsmannen veta vem som hör till familjen och var barnet bor.

Följande temaområde ansågs vara viktig att komma genast i början för att utreda hurudant är familjens behov av hjälp. Här har klienten möjlighet att berätta orsaken och de bekymmer hen har gällande situationen.

- *Vad är orsaken till att du tagit kontakt?*

Det tredje temaområdet blev föräldrarnas samarbete, vars syfte blir att ta upp de möjliga konflikterna föräldrarna har och ger till barnatillsyningsmannen en översikt om föräldrarnas relation.

- *Är det möjligt för er föräldrar att komma tillsammans och diskutera ärendet?*
Barnatillsyningsmannen planerar kommande möten med hjälp av denna fråga och kan snabbt tolka hurdan relationen mellan föräldrarna är.
- *Har ni tillsammans som föräldrar diskuterat ärendet som gäller ert/era gemensamma barn?*
- *Hur tror du att ni kan på bästa möjliga sätt tillsammans fatta beslut enligt det som är bäst för ert barn?* Frågan skall lyfta upp föräldrarnas tankar om hur barnets bästa kan diskuteras och avtal fastställas hos barnatillsyningsmannen.

Det fjärde temaområdet berör umgängesrätt och boendearrangemang. Dessa frågor skall både ta upp föräldrarnas synvinklar och barnets. Eftersom barnatillsyningsmannen och föräldrarna diskuterar om barnets framtid, behöver barnet få sin röst hörd. Detta beror också på barnets ålder och mognadsgrad. *Lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (8.4.1983/361)* lyfter fram hur viktigt det är med en trygg utveckling och vårdnad som förebygger positiva människokontakter samt att trygga barnets rätt att hålla kontakt med den vårdnadshavaren barnet inte bor hos.

- *Har ni tillsammans diskuterat om barnets egna önskemål angående umgänge och boende?* Frågan skall lyfta upp barnets egna önskemål samt ge en inblick över att har föräldrarna överhuvudtaget diskuterat med barnet om umgänge och boende.
- *Har ni föräldrar redan fattat beslut över barnets umgänge och boende?* Barnatillsyningsmannen får information om att hur föräldrarna reflekterat eller redan fattat beslut om hur boende och umgänge ser ut i deras situation.
- *Är ni överens om beslutet?*
 - *Ifall ett beslut har tagits, hur har ni arrangerat barnets boende och umgängesrätt?*
 - *Ifall nej, har ni kommit fram med några förslag om hur barnets boende och umgängesrätt kunde se ut? Hurudana förslag?*

I dessa tillägsfrågor lyfts familjemedlemmarnas individuella synvinklar fram.

- *Kan du beskriva hur barnets vardag ser ut nu för tillfället?* Frågan klargör åt barnatillsyningsmannen hur ofta barnen t.ex. ser den andre föräldern.
- *Vilka behov har barnet med tanke på daghem och skolgång?* Frågan är viktig för att utreda barnets situation med tanke på daghem eller skolgång.

- *Behöver ni hjälp gällande frågor kring barnets umgängesrätt och boende? Handledning och stöd erbjuds som ett alternativ för att förstärka föräldrarnas samarbete.*

Fördelning av det ekonomiska ansvaret kallas följande temaområde. För att säkra barnet, och ge barnet alla de möjligheter hen skall ha, behöver barnatillsyningsmannen utreda föräldrarnas ekonomiska situation. För att kunna trygga barnets rätt till vad hen behöver, *lagen om underhåll för barn (5.9.1975/704)*, förklarar att barnet äger rätt till ett tillräckligt underhåll.

- *Hur ser er ekonomiska situation ut för tillfället? Barnatillsyningsmannen skall utreda den ekonomiska situationen i fall den andra föräldern möjligtvis inte tar eller kan ta ansvar om barnets kostnader.*
- *Har ni diskuterat hur ni tänker dela barnets utgifter?*
 - o *Hur delar ni barnets dagliga utgifter? Större anskaffningar?*
 - o *Behöver ni stöd för att diskutera dessa frågor?*

Med dessa frågor får barnatillsyningsmannen fram hur föräldrarna delar barnets utgifter, både dagliga och större, och ifall det finns behov för handledning kring den ekonomiska situationen

Det sista men definitivt inte det minsta temaområdet är utredning av våld och missbruk samt övriga frågor. Dessa frågor berör definitivt inte alla klienter, alla upplever inte våld och misshandel i förhållandet eller familjen. Men dessa frågor bör frågas och väldigt sensitivt och därefter ge föräldern utrymme för svar.

- *Gräl inom parförhållande och familjer är vanligt. Tycker du att det händer ofta eller sällan i ert hushåll? Istället för att fråga direkt om våld, kan barnatillsyningsmannen fråga om föräldrarna ofta varit osams.*
- *Har din ex-partner någon gång betett sig på ett sådant sätt att du blivit rädd för hen?*
- *Tror du att din ex-partner någonsin varit rädd för dig? Frågorna skall lyfta fram om det finns eller funnits en rädsla om våld, för någondera föräldern.*
- *Har något gräl mellan er gått så långt att det slutat med någon slags skada? (t.ex. psykiskt, fysiskt eller sexuellt)*
 - o *Vem skadade sig?*
 - o *Har det hänt flera gånger?*

- *Har ert barn sett dessa situationer?*

Ifall det kommit fram i tidigare frågor att det hänt våld, kan barnatillsyningsmännen med dessa frågor få reda på hurdan skada det är och mot vem det hände.

- *Har missbruk varit en del av er vardag, t.ex. alkohol-, drog- eller spelmissbruk?*
- *Har du ännu något som du är orolig för / som du vill lyfta fram?*
 - *Oro för barnet?*
 - *Oro för den andra föräldern?*
 - *Oro för dig själv?*

Frågan ger möjlighet till föräldrarna att med egna ord berätta om sin oro, om det finns ett sådant.

Dessa temaområden och frågor har även översatts till finska.

5.3 Etiska övervägande

Lundequist (1995) tar upp etiska kriterier när det gäller att utforma en produkt. Då bör man veta i vilket kontext produkten kommer att användas för och om den överhuvudtaget passar i sin kontext. Därför kan man säga att då du skapar en produkt är inte huvudsaken utseendet, dvs. om produkten är vacker, utan att man gör något som stämmer med ett sammanhang där människor använder och upplever produkten. Dessutom skall produkten och dess kontext kunna ses ur den långa tidens perspektiv. (Lundequist 1995 s.113–114)

I vårt arbete kommer de etiska aspekterna inte fram så mycket, som t.ex. i en empirisk studie men dock tänker vi etiskt i alla moment av arbetet, bl.a. när vi byggde upp våra frågor för intervjuguiden.

6 DISKUSSION

I detta kapitel besvaras de frågeställningar som utformats för detta arbete, utvärdering av intervjuguiden samt hela arbetsprocessen. Även diskuteras förslag för vidare utveckling av intervjuguiden.

De frågeställningar som utformades för examensarbetet var; ”Hur kan familjens behov av handledning och stöd i föräldraskapet efter separationen, tas i beaktande i en initial kartläggning? Hur kan familjens och barnets delaktighet förstärkas under en initial kartläggning?”

Personligen anser vi att vi har fått delvis svar på våra frågeställningar. Tyngdpunkten ligger på själva frågorna samt hur barnatillsyningsmannen ställer frågorna. Frågorna borde vara öppna som sedan leder till att klienten har en möjlighet att fritt berätta om sina tankar och känslor. Frågorna skall stimulera klienten att berätta, förklara samt diskutera. Frågorna skall dessutom vara trygga så att klienten känner sig välkommen och bekväm. På detta sätt får klienten en känsla av delaktighet under telefonsamtalet.

För att få fram barnets röst, vilket är svårt under den initiala kartläggningen då barnatillsyningsmannen inte direkt har kontakt med barnet, diskuteras frågor gällande barnet med föräldrarna och vad föräldrarna anser att är det bästa för barnet. Hur har barnet det nu och finns det behov av handledning eller stöd? Vi anser att man inte kan få ett direkt svar på frågeställningen att hur man kan förstärka barnets delaktighet under den initiala kartläggningen, vilket är enligt oss den viktigaste synvinkeln att få fram.

Som det kommer fram i publikationen av Justitieministeriet (2016) syns det ett starkt behov av att få barnets egna röst fram i ärenden gällande umgänge samt boendearrangemang. Som konstaterades tidigare i arbete, blir barnets röst i samtliga fall bara hörd genom föräldrarnas synvinkel. Om inget specifikt behövs ta upp med barnet eller när barnatillsyningsmannen handleder ärendet vidare till andra stödåtgärder, t.ex. familjerådgivning där barnet har en större roll. Det borde utvecklas i barnatillsyningsmännens arbete och komma fram till en lösning som stöder hela familjen. Det är i vissa fall inte bra att barnets åsikt kommer fram från föräldrarnas perspektiv och därför borde lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt definitivt uppdateras. Samhället och familjestrukturerna ändras och det har blivit mera aktuellt att få barnets egna röst fram.

Sammanfattningsvis kan man säga att familjens delaktighet i den initiala kartläggningen förstärks genom att barnatillsyningsmannen kan bygga upp en fungerande växelverkan

mellan föräldrarna, stöder diskussionen samt påminner föräldrarna om hur viktigt det är att tänka på barnets bästa.

6.1 Metod- och processdiskussion

Eftersom uppdraget var att skapa en produkt, var metodvalet automatiskt produktutveckling. Fast vi inte kunde påverka produkten i sig, är vi glada över att vi valde detta projekt. Produktutveckling är en utmanande metod som kräver tid och tålamod, men samtidigt ett väldigt lärorikt sätt att skriva och utforma ett stort arbete som detta. Det har varit omväxlande för oss att få arbeta med både den skriftliga delen och produkten.

De vetenskapliga artiklarna i den tidigare forskningen har varit till en stor nytta under hela arbetet och har varit aktuella. De artiklar som valdes, ger oss många olika inblick på familjens erfarenheter och känslor. När dessa artiklar söktes, var det ett medvetet val att söka endast sådana som var på finska. Eftersom alla är forskningar gjorda i Finland, blir det inga missförstånd om barnatillsyningsmännens yrke och arbetsuppgifter. Ifall det skulle ha varit artiklar från t.ex. USA, kan det hända att yrkesområden skiljer sig för mycket och den röda tråden tappats. Vi vill med vårt arbete sprida information om barnatillsyningsmannen, specifikt de tjänster som erbjuds i Finland, vilket inte skulle vara möjligt på något annat sätt.

Vi är nöjda att vi beslöt skicka intervjuguiden till uppdragsgivaren före den klassificerades som färdigt. Tanken var att pilotera intervjuguiden med klienterna, men tyvärr lyckades det inte helt som det var i planerna. Barnatillsyningsmännen fick åtminstone påverka innehållet vilket vi är glada över. Under den tidsramen som barnatillsyningsmannen fick, ringde inga nya klienter som de kunde testa intervjuguiden med vilket man inte kunde ha påverka på något sätt. Feedbacken om att hur intervjuguiden fungerar i praktiken skulle varit guldvärt till oss. Det skulle gett oss en inblick på intervjuguiden och berättat mera om hur intervjuguiden fungerar och hur t.ex. frågorna om våld och missbruk togs emot.

6.2 Produktdiskussion

Vi är väldigt nöjda med hur intervjuguiden sist och slutligen blev och se ut, innehålls- och utseendemässigt. Det att det kom så bra feedback av uppdragsgivaren, överraskade positivt och känslan om att denna produkt faktiskt kommer i bruk, förstärktes.

Frågorna och temaområden ändrades lite efter feedbacken, men det blev en tydlig och fungerande helhet med en logisk struktur. Idén för arbetet hade inte ändrats och de ämnen som diskuteras är viktiga både för barnatillsyningsmännen samt familjen. Det var ett bra val att göra intervjuguiden på både svenska och finska. På detta sätt fick barnatillsyningsmännen i Raseborg intervjuguiden genast i bruk, oberoende språk. Vi hoppas att det vi har skapat, hjälper och stöder barnatillsyningsmännen i deras arbete.

6.3 Förslag på fortsatt produktutveckling

Det finns några förslag på fortsatt utveckling av intervjuguiden. Då intervjuguiden har varit i bruk en stund, skulle det vara bra att stanna upp och analysera hur den har fungerat hittills med familjerna, när barnatillsyningsmännen kartlägger familjens situation i början av klientprocessen. Finns det eventuellt frågor som inte behövs eller behöver det tillsättas fler i intervjuguiden.

Annat förslag är att man till det sista temat på intervjuguiden, dvs. *utredandet av våld och missbruk*, skapar ett eget dokument med fler specifika frågor. Utredandet av våld och missbruk är oerhört viktigt dock samtidigt ett av det svåraste diskussionsämnet att få klienten känna sig trygg att diskutera om. Klienten kan bära på en stor börda, rädsla samt otrygghet p.g.a. våld eller missbruk i familjen, som sedan kan påverka likaväl barnets välmående och säkerhet.

Det skulle vara bra att utforma en version av intervjuguiden elektroniskt på kommunens hemsida, som föräldrarna fyller och skickar tillbaka innan första träffen med barnatillsyningsmannen. Om den initiala kartläggningen skulle ske på nätet, skulle det vara lätt till-

gänligt åt klienter och tröskeln att ta kontakt mindre. Där är dock risken att den mänskliga kontakten försvinner och det är mera utmanande att skapa förtroende mellan klienten och barnatillsyningsmannen.

KÄLLOR

- Alppivuori, Kristiina. 2017, *Eropalvelut ja lastenvalvojan työ. Mitä tutkimukset kertovat eropalveluista ja lastenvalvojan työstä sekä palvelujen kehittämisen tarpeesta*, Esbo Stad, 67 s. Tillgänglig: <http://www.espool.fi/download/no-name/%7B255B3308-462C-4A0E-BBF8-6F34C3CB3399%7D/83589> Hämtad: 24.9.2017
- Antikainen, Mari. 2007, *Sosiaalityöntekijän asiantuntijuus lapsen huolto – ja tapaamis-sopimuspalveluissa*. Pro Gradu, Kuopion yliopisto. Tillgänglig: http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-951-27-0518-4/urn_isbn_978-951-27-0518-4.pdf Hämtad: 30.10.2017
- Berglund, Stig-Arne. 2000, *Social pedagogik – I goda möten skapas goda skäl*, Lund: Studentlitteratur, 287 s.
- Blennberger, Erik. 2013, *Bemötandets etik*, uppl. 1:2., Lund: Studentlitteratur, 160 s.
- Bülow, Pia; Persson Thunqvist, Daniel & Sandén, Inger. 2012, *Delaktighetens praktik. Det professionella samtalets villkor och möjligheter*. Gleerups Utbildning AB. 192 s.
- Cederlund, Christer & Berglund Stig-Arne. 2014, *Socialpedagogik – pedagogiskt socialt arbete*, Stockholm: Liber, 183 s.
- Finlex. *Lagen om underhåll för barn 5.9.1975/704*. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1975/19750704> Hämtad: 5.2.2017
- Finlex. *Lagen om vårdnad om barn och umgängesrätt 8.4.1983/361*. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1983/19830361> Hämtad: 5.2.2017
- Finlex. *Socialvårdslagen 30.12.2014/1301*. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20141301> Hämtad: 5.2.2017
- Finlex. *Äktenskapslagen 16.4.1987/411*. Tillgänglig: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1929/19290234> Hämtad: 7.2.2017
- Haavisto, Vaula; Bergman-Pyykkönen, Marina & Karvinen-Niinikoski, Synnöve. 2014, *Nya vindar i medling i familjefrågor – upptäckter, modeller och utvärdering från FASPER-projektet*, Helsingfors: Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området. Tillgänglig: http://fskc.fi/Site/Data/2067/Files/FSKC%20Rapporter%202014%20Nya%20Vindar%20i%20medling%20i%20familjefra%CC%8Agor%20-%202012_01_2015.pdf Hämtad: 7.2.2017
- Hukka, Anu. 2015, *Kahden kodin lapset. Vanhempien kokemuksia vuoroviikkoasumisen eduista ja haasteista*, Pro-Gradu, Tampereen yliopisto. Tillgänglig: <https://tam-pub.uta.fi/bitstream/handle/10024/98338/GRADU-1451908406.pdf?sequence=1> Hämtad: 10.1.2017

- Justitieministeriet. 2016, *Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan lain muutostarpeet – Yhteenvedo verkkokeskustelusta*. Tillgänglig: http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/1471846510433/Files/36_2016_Lapsen_huolto_verkkokeskustelu_Kemppainen.pdf Hämtad: 26.1.2017
- Kinnunen, Jaana. 2016, *Kun väkivalta ei päättynytäkään eroon – Tutkimus lastenvalvojien työkäytännöistä eron jälkeisen väkivallan ja vainon tilanteissa*, Lisensiaatintyö, Lapin yliopisto. Tillgänglig: <http://www.sosnet.fi/loader.aspx?id=14e0aad0-75d5-47b9-b955-dd45950f67c0> Hämtad: 19.6.2017
- Kääriäinen, Aino. 2008, *Ero haastaa vanhemmuuden*. Libris: Helsinki. s.125
- Lundequist, Jerker. 1995, *Design och produktutveckling – Metoder och begrepp*, Lund: Studentlitteratur, 135 s.
- Meriö-Mielonen, Kaisa. 2012, *Perheasioiden sovittelu ja sen tärkeys uusperheille*. Uusperheneuvojakoulutus. Tillgänglig: http://www.uusperheneuvoja.fi/wp-content/uploads/2014/11/Meri%C3%B6-Mielonen-Kaisa_Perheasioiden-sovittelu-jajasen-t%C3%A4rkeys-uusperheille.pdf Hämtad: 22.1.2017
- Miettinen, Aki; Rökkänen, Päivi & Viinikainen, Heli. 2011, *Isyyden selvittämisen, lapsen huollon ja tapaamisoikeuden varmistaminen sekä lapsen elatusavun vahvistamisen toimintaprosessit*, Sosiaalialan teknologiahanke, Itä-Suomen Yliopisto. Tillgänglig: http://www.thl.fi/attachments/tiedonhallinta/isyyden_selvittaminen.pdf Hämtad: 7.2.2017
- Moula, Alireza. 2009, *Empowermentorienterat socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur. 267 s.
- Panttila, Raija. 2005, *Kahden kodin lapsuus – Katsaus lapsen vuorottelevan asumisen kirjallisuuteen ja käytännön toteutukseen*. SOCCAn ja Heikki Waris instituutin julkaisusarja. Tillgänglig: http://www.socca.fi/files/77/Kahden_kodin_lapsuus.pdf Hämtad: 1.2.2017
- Raseborg Stad. *Social service – Familjerättsliga ärenden*. Tillgänglig: <http://www.raseborg.fi/socialservice/familjerattslig-service/barnatillsyningsmen> Hämtad: 24.9.2017
- Social- och hälsovårdsministeriet. 2017a, *Barnets vardag efter separationen – plan för samarbetet mellan föräldrarna. Del 1: Information till föräldrarna*. Tillgänglig: <http://stm.fi/documents/1271139/4929306/F%C3%B6r%C3%A4ldrarnas-plan+del+1+%E2%80%93+Informat-ion+till+f%C3%B6r%C3%A4ldrarna/4a4fc7a7-4d1d-40f7-81a7-1ff980ce3f43> Hämtad: 6.11.2017

- Social- och hälsovårdsministeriet. 2017b, *Barnets vardag efter separationen – plan för samarbetet mellan föräldrarna. Del 2: Anvisningar för en föräldraplan*. Tillgänglig: <http://stm.fi/documents/1271139/4929306/F%C3%B6r%C3%A4ldraplan+del+2+%E2%80%93+Anvisningar+f%C3%B6r+en+f%C3%B6r%C3%A4ldraplan/27cb0fc9-ef6b-4d7b-a295-7aac7ee1f7d1> Hämtad: 6.11.2017
- Social- och hälsovårdsministeriet. 2017c, *Tillämpningsguide för socialvårdslagen*. Tillgänglig: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80392/08_17_Till%C3%A4mpningsguide%20f%C3%B6r%20socialv%C3%A5rdslagen.pdf?sequence=3&isAllowed=y Hämtad: 6.11.2017
- Taskinen, Sirpa. 2002, *Barnets bästa vid skilsmässa-Handbok för socialväsendet*. Saarijärvi; Gummerus kirjapaino Oy, 97 s.
- Tilastokeskus. 2017, *Solmittujen avioliittojen määrä kääntyi lievästi nousuun*. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/ssaaty/2015/ssaaty_2015_2016-04-21_tie_001_fi.html Hämtad: 6.2.2017
- THL. Terveys- ja hyvinvoinninlaitos. 2017a, *Lastensuojelun käsikirja – Lapsen asema erossa*. Tillgänglig: <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema-erotilanteessa> Hämtad: 7.2.2017
- THL. Terveys- ja hyvinvoinninlaitos. 2017b, *Lapsen elatus ja huolto 2016*. Tillgänglig: <https://www.thl.fi/sv/tilastot/tilastot-aiheittain/lasten-nuorten-ja-perheiden-sosiaalipalvelut/lapsen-elatus-ja-huolto> Hämtad: 25.9.2017
- Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina. 2003, *Toiminnallinen opinnäytetyö*, Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy, 168 s.
- Ylisaukko-oja, Riikka. 2015, *Voimaantunut vanhemmuus: Laadullinen tutkimus vanhempien kokemuksista perheasioiden sovittelutyössä*, Pro-Gradu, Lapin Yliopisto. Tillgänglig: <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62055/Ylisaukko-oja.Riikka.pdf?sequence=2> Hämtad: 26.10.2016

BILAGA

RASEBORG
RAASEPORI

Socialservice för barnfamiljer- Lapsiperheiden sosiaalipalvelut
Barnatillsyningsman – Lastenvalvoja

14.11.2017

Initial kartläggning av familjens situation i anslutning till separation

Familjens medlemmar:

Mor: Namn _____
Signum _____
Adress _____
Boende; ensam eller i nytt parförhållande / nyfamilj

Far: Namn _____
Signum _____
Adress _____
Boende; ensam eller i nytt parförhållande / nyfamilj

Barn: Namn _____
Signum _____
Adress _____
Vårdnadshavare; Båda föräldrarna: avtal / äktenskap
Mor ensam / Far ensam

Barn: Namn _____
Signum _____
Adress _____
Vårdnadshavare; Båda föräldrarna: avtal / äktenskap
Mor ensam / Far ensam

Barn: Namn _____
Signum _____
Adress _____
Vårdnadshavare; Båda föräldrarna: avtal / äktenskap
Mor ensam / Far ensam

Barn: Namn _____
Signum _____
Adress _____
Vårdnadshavare; Båda föräldrarna: avtal / äktenskap
Mor ensam / Far ensam

Raseborgs stad, socialservice för barnfamiljer Nils Grabbegatan 5, 10300 Karis

Tfn +35819 2892000, fax 019 2892256

fornamn.efternamn@raseborg.fi

Raaseporin kaupunki, lapsiperheiden sosiaalipalvelut Nils Grabbenkatu 5, 10300 Karjaa

Puh +35819 289 2000, fax 019 2892256

etunimi.sukunimi@raasepori.fi

RASEBORG
RAASEPORI

Sociaalservice för barnfamiljer- Lapsiperheiden sosiaalipalvelut
Barnatillsyningsman – Lastenvalvoja

14.11.2017

Familjens behov av hjälp:

Vad är orsaken till att du tagit kontakt?

Föräldrarnas samarbete:

Är det möjligt för er föräldrar att komma tillsammans och diskutera ärendet?

Har ni tillsammans som föräldrar diskuterat ärendet som gäller ert/era gemensamma barn?

Hur tror du att ni kan på bästa möjliga sätt tillsammans fatta beslut enligt det som är bäst för ert barn?

Umgångerätt och boendearrangemang:

Har ni tillsammans diskuterat om barnets egna önskemål angående umgänge och boende?

Har ni föräldrar redan fattat beslut över barnets umgänge och boende?

Är ni överens om beslutet?

- Ifall ett beslut har tagits, hur har ni arrangerat barnets boende och umgängerätt?

- Ifall nej, har ni kommit fram med några förslag om hur barnets boende och umgängerätt kunde se ut? Hurudana förslag?

Raseborgs stad, sociaalservice för barnfamiljer Nils Grabbegatan 5, 10300 Karis

Tfn +35819 2892000, fax 019 2892256

fornamn.efternamn@raseborg.fi

Raaseporin kaupunki, lapsiperheiden sosiaalipalvelut Nils Grabbenkatu 5, 10300 Karjaa

Puh +35819 289 2000, fax 019 2892256

etunimi.sukunimi@raasepori.fi

RASEBORG
RAASEPORI

Sociaalservice för barnfamiljer- Lapsiperheiden sosiaalipalvelut
Barnatillsyningsman – Lastenvalvoja

14.11.2017

Kan du beskriva hur barnets vardag ser ut nu för tillfället?

Vilka behov har barnet med tanke på daghem och skolgång?

Behöver ni hjälp gällande frågor kring barnets umgängesrätt och boende?

Fördelning av det ekonomiska ansvaret:

Hur ser er ekonomiska situation ut för tillfället?

Har ni diskuterat hur ni tänker dela barnets utgifter?

- Hur delar ni barnets dagliga utgifter? Större anskaffningar?

- Behöver ni stöd för att diskutera dessa frågor?

Utredning av våld och missbruk / Övriga frågor

Gräl inom parförhållande och familjer är vanligt. Tycker du att det händer ofta eller sällan i ert hushåll?

Har din ex-partner någon gång betett sig på ett sådant sätt att du blivit rädd för hen?

Tror du att din ex-partner någonsin varit rädd för dig?

Raseborgs stad, sociaalservice för barnfamiljer Nils Grabbegatan 5, 10300 Karis

Tfn +35819 2892000, fax 019 2892256

fornamn.efternamn@raseborg.fi

Raaseporin kaupunki, lapsiperheiden sosiaalipalvelut Nils Grabbenkatu 5, 10300 Karjaa

Puh +35819 289 2000, fax 019 2892256

etunimi.sukunimi@raasepori.fi

RASEBORG
RAASEPORI

Socialservice för barnfamiljer- Lapsiperheiden sosiaalipalvelut
Barnatillsyningsman – Lastenvalvoja

14.11.2017

Har något gräl mellan er gått så långt att det slutat med någon slags skada? (t.ex. psykiskt, fysiskt eller sexuellt)

- Vem skadade sig?

- Har det hänt flera gånger?

- Har ert barn sett dessa situationer?

Har missbruk varit en del av er vardag, t.ex. alkohol-, drog- eller spelmissbruk?

Har du ännu något som du är orolig för / som du vill lyfta fram?

- Oro för barnet?

- Oro för den andra föräldern?

- Oro för dig själv?

Raseborgs stad, socialservice för barnfamiljer Nils Grabbegatan 5, 10300 Karis

Tfn +35819 2892000, fax 019 2892256

fornamn.efternamn@raseborg.fi

Raaseporin kaupunki, lapsiperheiden sosiaalipalvelut Nils Grabbenkatu 5, 10300 Karjaa

Puh +35819 289 2000, fax 019 2892256

etunimi.sukunimi@raasepori.fi